

VÍTEŽKA LITERÁRNÍ SOUTĚŽE HVĚZDA INKOSTU

LUCIE ORTEGA

PÁN
MOČÁLU

FRAGMENT

Pán močálu

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

FRAGMENT

Lucie Ortega
Pán močálu – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

PÁN MOČÁLU

Lucie Ortega
Ilustroval Filip Štorch

FRAGMENT

Chcete, aby příběh této skvělé knihy pokračoval i potom, co ji dočtete? Tak ji pusťte dál do světa! Vše potřebné se dozvíte na www.restorio.cz.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

Text © Lucie Ortega Reyes Navrátilová, 2025
Illustrations © Filip Štorch, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-253-7197-8
ISBN e-knihy 978-80-253-7199-2 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)
ISBN e-knihy 978-80-253-7208-1 (1. zveřejnění, 2025) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-253-7209-8 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

VŠEM,
kteří kdy snili osudu navzdory.

1687

BLUDNÍK

Dnešní člověk v otázce smrti tápe. Věda nám tvrdí, že jde o definitivní konec. Velké nic. Jako když se vypne televizní obrazovka. Srdce se zastaví, mozek přestane fungovat a jediné, co přichází, je postupný rozklad tkání. Co jsme nazývali duší, se ztrácí kdesi po cestě. A člověk se ptá, zda má pravdu věda, nebo duchovní směry, které slibují, že po smrti přichází jiný stav bytí. Že jsme v určitém smyslu věční. Jenže co když je to jen iluze, kterou si lidé vytvořili, aby nemuseli čelit vlastní pomíjivosti?

Všichni samozřejmě víme, že ať chceme, či nikoliv, jednoho dne zjistíme pravdu.

Dnešní člověk tápe. Já netápal. Vždy jsem věděl, co přijde po smrti, a ani strach z Boha a jeho soudu mi nezabránil následovat své srdce a po cestě spáchat hned několik zločinů, včetně jednoho hrdelního. Tehdy jsem ještě nemohl tušit, že to nebude Bůh, s kým se po svém skonu setkám – aspoň ne ten, jehož jsem čekal –, ani že manžel mé milované nebude zdaleka posledním, jemuž sáhnu na život.

Mé vzpomínky na vlastní skon jsou nejasné – jako potrhané fotografie zachycující momenty strachu, zmatku a mlhy. Utíkal jsem nocí, aniž bych věděl před kým a kam. Svět byl syrový jako čerstvě

naporcované maso... nebo jako střelná rána v mém hrudníku, moje mysl zakalená, rozervaná chaosem. Něco mě k sobě táhlo.

Nechápal jsem, co se děje. Vše působilo jako prapodivný sen. Otvorem mezi roztržštěnými kostmi jsem si dokázal nahmatat, co zbylo z mého srdce, a bylo to měkké, slizké a nehybné. Musel jsem být mrtvý, a přesto jsem nemohl být. Protože mrtví přece nekráčí jí po Zemi...

Noční příroda mě konejšila, černočerná tma byla jako jasný den a divočina, která kdysi hrozila mnohými nebezpečnostmi, nyní slibovala útočiště. To, co mě volalo, byl močál ukrytý hluboko v lesích. Jeho moc, jeho temnota. Otevíral mi svou studenou, vlhkou náruč a vůně rašeliny a zelených trav byla sladší než vzduch v růžové zahradě za letního večera.

Teprve tam jsem se zastavil. Ovládl mě zvláštní klid, hluboký prožitek náležitosti, jaký doprovází návraty na rodná místa. A až jsem do toho močálu nikdy dřív nevstročil, najednou jsem věděl, že jsem tam správně. Že tam patřím.

Sedl jsem si mezi vysoká stébla a za slabého svitu měsíčního srpku pozoroval okolí. A okolí pozorovalo mě. Živočichové se mě nebáli. Ropucha, kterou jsem vzal do dlaní, v nich zůstala pokojně sedět, divokým kachnám spícím v nedalekém hnízdě moje přítomnost nevadila. Kolem to bzučelo, šustilo a cvrlikalo. Noc byla rušná a podmanivá krása blat mi kradla duši. Zářivé rosnatky roztroušené v rašeliníku a lákající hmyz na svou sladkou šťávu, keříky kyhaneč, kliček a rojovníků, vysoké ostřice, jejichž šedohnědé mošničky pokyvovaly v podzimním větru jako moudré hlavy stařešinů... ta rozmanitost a nádhera! Vážně byl svět vždy takový?

To ale nebylo vše. Přes hlasité sonáty hmyzu a žab nešlo nic jiného slyšet, a přesto jsem věděl, že nejsem sám. Cítil jsem nablízku několikero vědomí. Zdála se mi podivně cizí, jako by nebyla lidská, ale starší, divočejší, ukrutnější. Čekal jsem s nadějí i strachem, jestli si pro mě přijdou, ale ne. Nikdo se neukázal.

Když se noc nachýlila ke konci a počínající úsvit vdechl mlhám nad blaty krvavý tón, zmocnila se mě náhlá tíseň. Stáhl jsem se do

ustupujících stínů, ale sluneční paprsky si mě přesto našly a jejich dotek pálil jako rozžhavené železo. Tehdy jsem pochopil, že slunce se stalo mou zhoubou. Na útěku před ním jsem objevil malou podzemní jeskyni ve středu močálu, kde byla půda nejpevnější. Tam jsem se ukryl a přečkal den v plné bdělosti, protože přes veškerou snahu jsem nedokázal usnout, a zatímco jsem se krčil ve tmě, foukal si popáleniny a čekal, až můj nepřítel znovu ustoupí noci, poprvé jsem si všiml, jak se mé tělo změnilo. Rána v hrudníku se zacelila a zůstala po ní jen tenká jizva. A mé nohy... Kůže na nich byla nyní zelená, flekatá, prsty prodloužené a spojené blánami. Ta proměna mě děsila. Co se to se mnou dělo?

Už tehdy jsem odpověď tušil, ale nebyl jsem na ni připravený.

Čím víc se má mysl projasňovala, tím menší jsem měl do čeholiv chuť. Současnost byla příliš děsivá a minulost také nepřinášela útěchu. Všechny mé vzpomínky končily u stejných okamžiků. Tátův šok a znechucení z toho, co jsem provedl. Krev manžela mé milované na mých rukách. Moment, kdy se mě ta, pro niž jsem chtěl pohnout nebem i zemí, zřekla. Nečekaná střela trhající mé srdce na kusy. A pomalu přicházející pochopení, že je konec. Že veškerá má snaha vzepřít se osudu byla jen bláznům pro smích.

Přál jsem si šanci vrátit se zpět, smazat vše, co jsem v posledních týdnech udělal, a zvolit jinou cestu. A když už to nešlo, toužil jsem své chyby odčinit. A pokud mi ani to nemělo být dopřáno, prosil jsem Hospodina, aby mi dal aspoň šanci odprosít svého tátu za to, že jsem ho zklamal a celou naši rodinu zahanbil. Jenže na mé modlitby nikdy nikdo neodpověděl.

Nespočet dalších nocí jsem strávil bezduchým potulováním po blatech. Objevování jejich krás mi přinášelo drobečky klidu a pokoje. Nad ránem jsem však vždy musel uprchnout do bezpečí jeskyně, kde jsem si připomínal bezútěšnost své existence a topil se v prázdnotě a sebelítosti. Nejspíš bych býval sám sebe umožil hladu, jenže mé tělo už potravu nevyžadovalo. Zůstal jsem odsouzený k věčnému bytí v tomto prokletém stavu? Měl tohle být můj očistec?

Kdo ví, jak dlouho bych strádal v tomto polovičatém stavu mezi tím, kým jsem byl, a tím, kým jsem se teprve měl stát, kdyby se neobjevil on – nezvaný host, náhodný pocestný, který můj osud navždy zpečetil. S těžkou brašnou přes rameno a lucernou v ruce se blížil k okraji močálu. Tehdy už jsem znal dobře hranice blat vytyčené merkami, modře zářícími hraničními značkami vyrytými do kamenů ukrytých v trávě. A když je ten muž překročil, ucítil jsem náhle proud hněvu a nenávisti tak silný, jako by do mě uhodil blesk. Přiblížil jsem se k němu a musel jsem přivřít oči, když mi plamen lucerny posvítil do tváře.

„Díky Hospodinu!“ zvolal chraplavým hlasem. „Dobrý muži, pomoz mi najít cestu z tohoto proklatého místa! Nebudeš na tom tratný, to ti slibuji.“

Prohlédl jsem si ho. Měl baculatý, unavený obličej a mastné čelo. Nevěděl jsem, o koho jde, zda to byl člověk dobrý, nebo zlý, avšak jeho pouhá přítomnost mě dráždila. Neměl právo sem vstupovat. Zadíval jsem se mu upřeně do očí a slyšel sám sebe, jak ho vybízím, aby mě následoval, že ho provedu bezpečnou cestou. Děkoval mi a začal vysvětlovat, jak se tu ocitl. Nevěnoval jsem jeho řečem pozornost. Jediné, co jsem vnímal, byl tlukot jeho masitého srdce... a nutkavé přání, aby ztichlo.

Vedl jsem ho do středu močálu. Neviděl jsem, když překročil bludný kořen, a tehdy bych ještě ani nechápal, co to znamenalo. Přesto jsem tu změnu vycítil. Poznal jsem, že mi ten nebožák právě propadl životem. Krátce nato jeho noha uvízla v bahně. Vylekaně vykřikl a natáhl se ke mně s žádostí o pomoc.

„Podej mi lucernu,“ odpověděl jsem. „Vytáhnu tě za obě ruce.“

Poslechl. Postavil jsem světlo bezpečně na pevnou zem a znovu se otočil k jeho vylekané tváři.

„Tak si pospěš, copak nevidíš, že už jsem v té bažině po kolena?!“

„Vidím. A než se naděješ, její hladina se nad tebou navzdýcky uzavře.“

Začal mi hrozit, pak prosil a pak znovu hrozil. A s každým slovem klesal hlouběji a hlouběji. Hladověl jsem po jeho smrti, ale ta

nepřicházela dost rychle. Nakonec jsem se vrhl za ním a zatlačil ho dolů do černých hlubin. Zatímco se mnou zápasil, jeho síla jen zlo-mek té mojí, cítil jsem něco, co jsem si nikdy předtím nedokázal ani představit. Extatickou radost. Rozpínala se mou hrudí a pohlcovala celou moji bytost. Nemohl jsem se jí nabažit, a když záškuby jeho těla konečně ustaly, pocítil jsem zklamání nad tím, že jsem se jeho utrpením nemohl sytit déle.

Chvilí po tom, co se přestal hýbat, se z jeho těla pomalu cosi od-dělilo. Zářivý oblak ve tvaru jeho hmotné schránky. Viděl jsem jej odcházet někam jinam, dál, do míst, která mi zůstávala zapověže-na, a já se ptal sám sebe, v čem je mezi námi dvěma rozdíl. Proč on odchází, kdežto já zůstávám?

A vtom jsem pochopil, co jsem udělal. Zabil jsem. Už podruhé a tentokrát nikoliv v sebeobraně. Vzal jsem život bez důvodu a těšil se z toho.

Padl jsem na kolena a chytil se za hlavu. Co se to se mnou dělo?!

Trvalo dlouho, než jsem si uvědomil, že nade mnou někdo stojí. Nejdřív jsem se lekl, že utopený pocestný se vrátil pro odplatu, ale ne. Byla to stará jednooká žena s vlasy zelenými jako vodní řasy.

„Já jsem Liho,“ pravila hrubým hlasem. „Mé jméno znamená Ne-šťěstí. I ty máš jméno. Říkají ti Ten, jenž dlí ve stínech, ale já tě po-jmenuji podle křivdy, která tě sem přivedla.“

Její slova dávala pramalý smysl, ale mě beztak zajímalo jen jediné.

„Co se to ze mě stalo za netvora?“ zašeptal jsem.

„Myslím, že to dobře víš.“

„Nevím,“ opáčil jsem tvrdohlavě, byt' mi už hezkou řádku dní zněly v hlavě zkazky, které jsem slýchal od dětství, a přesto moje mysl odmítala připustit možnost, že bych mohl být jejich ztěles-něním.

„Dobrá tedy, vyslovím to za tebe. Stal ses bludníkem.“

„Ne,“ zavrtěl jsem hlavou, jenže ona na to nedbala a nemilosrd-ně pokračovala.

„Utopením první oběti jsi svou přeměnu stvrdil. Nyní jsi dé-monem močálu, duší nočních blat. Tvá křivda tě zrodila a hněv

a nenávist k lidem budou navěky tvou potravou. Jak s tím naložíš, je pouze na tobě. Nejlíp však uděláš, když se přestaneš zabývat dlouhým životem a přijmeš tuto existenci. Od teď jsi jedním z nás, Nemoji.“

„Nemoji?“

„Tak tě budou ode dneška znát.“

Zvedl jsem se.

„Nestojím o to, aby mě někdo znal. Nech mě na pokoji.“

Její oko mě sledovalo pronikavým pohledem, když jsem se k ní otáčel zády. Vzal jsem lucernu a šel do svého úkrytu v jeskyni.

Čas však plynul bezohledně dál a donutil mě čelit realitě. Ano, stal jsem se bludníkem, jedním z démonů, o nichž vyprávěly naše prababky za dlouhých večerů, když byly závěje tak vysoké, že se téměř nedalo vyjít z chalupy. Ztělesněním temných sil, jež se skrývaly v nezkrutné přírodě a před nimiž se smrtelník musel mít na pozoru. To vědomí mi dělalo v hlavě pořádný zmatek. Ponejprv jsem čekal na nějaké znamení od Hospodina, co se mnou zamýšlí dál, ale nakonec mi nezbylo než přijmout, že ať už z jakéhokoliv důvodu, zůstal jsem sám a žádná naděje na spásu pro mě neexistovala. Tohle nebyl očistec, byl to můj nový neživot.

Má existence postrádala smysl, ale současně mě odmítala propustit do nicoty. Toužil jsem po konci svého trápení, ale ne natolik, abych se vydal slunci na milost, a tak mě jeho paprsky přes den stále držely v podzemí, kde mě mučily vzpomínky a moje duše – nebo to, co z ní zbylo – krvácela. Liho měla pravdu, byl jsem Nemoj. Zapřený nejbližšími, zavržený, vykořeněný. Chyběla mi má rodina a Irmina zrada byla jako rybářský háček zaseknutý hluboko v hnisající ráně. Nešel vytáhnout, a tak zůstával a bolet.

Nevadilo mi, že jsem pro ni zemřel. Udělal bych to třeba tisícrát – kdyby za to skutečně stála. Jenže to byl můj obrovský omyl. Obětoval jsem všechno, i to, co jsem neměl, ale jednou mít mohl, a nezískal nic na oplátku, protože zatímco moje city byly ryzí, její se proměnily v prach, jakmile začalo být zle. A pokroucená lidská

spravedlnost tomu nasadila korunu, když mě potrestala za to, že jsem se bránil a nenechal se zabít zhrzeným manželem. Spíš než za svůj zločin jsem však platil za to, že jsem byl nikdo. Můj život nikdy neměl žádnou hodnotu a takoví jako já se zřídka dočkali spravedlivého soudu.

Tyto úvahy mě pronásledovaly a věznily víc než bílý den. A o co víc jsem si omílal tragický příběh svého života, o to jasněji jsem si uvědomoval krutost svého údělu. Síla lítosti a výčitek začala uvadat a místo nich přišel hněv.

Jedné noci jsem si všiml, že bludný kořen, vystupující ze země nahoře na blatech, sílí a ve stropu jeskyně se pod ním tvoří silný dužnatý stonek obsypaný modrými pupeny. Místo k nebi roste k zemi. Jakou souvislost měl jeho růst s mými myšlenkami, jsem měl teprve zjistit, prozatím jsem jen věděl, že mu má přítomnost prospívá.

Po soumraku se mi vždy ulevilo. Vycházel jsem na blata a studoval vše, na co jsem narazil. Brzy jsem znal každého obyvatele, každé stéblo, každý kámen, každý ostrůvek pevné země a každé místo, které se tak jen tvářilo, ale ve skutečnosti bylo smrtící pastí. V hlavě jsem si vytvářel trasy, kudy zavést do středu močálu a přes bludný kořen příštího pocestného. Doufal jsem, že přijde. A že přijde brzy. Hladověl jsem po další smrti.

Tělo toho posledního mezitím vyplavalo na hladinu, kde se rozkládalo za vydatné pomoci všemožné havěti, pro kterou představovalo potravu a nezřídka také vhodné místo k založení líhně. Předpokládal jsem, že za pár týdnů z něj nezbyde víc než kostra.

Pohled na tlející mrtvolu mě měl znepokojoval, nebo ještě spíš znechucovat, jenže on se mnou nedělal nic, stejně jako mě nerušil hnilobný zápach šířící se kolem. Bylo to něco přirozeného. Součástí nevyhnutelného cyklu zrození a zániku. Přímočarý proces, který v sobě ukrýval syrovou pravdu – a v tomto ohledu jsem v něm nacházel i určitý půvab.

Lucernu, s níž do močálu pocestný přišel, jsem si nechal. Její plamen mě fascinoval. Zjistil jsem, že ho dokážu vyjmout a nechat zmižet – pouhým pohybem ruky, aniž bych se ho dotkl. Splýnul se

mnou a já ho mohl uchovat. A podobným způsobem ho do lucerny opět vrátit. Nikdy jsem ho nenechával hořet příliš dlouho, aby ve svítelně nedošel lůj, ale když jsem si s ním pohrával v dlani, proplétal si ho mezi prsty nebo ho dělil na několik menších plamínek, plápolal jasně, nečoudil a zdál se být věčný.

„To není to jediné, co dokážeš,“ řekla Liho, která mě nepřestávala pozorovat, ač jsem jí svou nelibost dával opakovaně najevo. „Tvoje moc časem poroste, ale zatím jsi stále zranitelný. Když dáš na mé rady, můžeš se zbavit nebezpečného nepřítel, který si tě bude chtít podrobit.“

„Nech mě, stařeno,“ odbyl jsem ji a pokusil se odejít, ale ona mě chytila za rameno. Její síla mě překvapila a já začínal chápat, že přede mnou nestojí žádný pytel křehkých kostí, ale někdo, koho bych měl brát vážně.

„Poslechni, co ti říkám,“ zaskřehotala. „Musíš přijmout, čím ses stal, a postavit se antsybalovi, než bude pozdě.“

Naklonil jsem se k ní blíž.

„Nech mě být!“

Pustila mě.

„Nechám. Protože než měsíc dospěje do úplňku, přijdeš za mnou sám.“

Tehdy jsem jí nevěřil. Jenže měla pravdu.

Jedné noci jsem se vydal na průzkum hlubin močálu. Jakmile jsem překonal zakořeněnou obavu z utonutí, zjistil jsem, že pohyb ve vodním živlu se stal mou druhou přirozeností a můj zrak proniká tmavými, kalnými vodami stejně snadno jako dříve vzduchem za jasného dne. Na dně toho vlhkého hrobu, jež jsem nyní nazýval domovem, ležela spousta pozůstatků lidské i zvířecí nerozváženosti, ale rovněž prastaré obětiny – zřejmě pro jednoho z mých předchůdců. Především to však bylo magické místo, jehož krása mi učarovala.

Nedaleko severní hranice, v místech největší hloubky, jsem našel koňskou kostru a vedle ní řasami pokryté keramické střepy, a dokonce i celou vázu. Otřel jsem ji a studoval klikatou rytinu na

jejím povrchu, když vtom se cosi obrovského pohnulo v černočerných stínech. Štika, která do té doby klidně čekala na kořist, hbitě zmizela a já si zřetelně uvědomil, že v mé blízkosti procitlo vědomí, o jehož přítomnosti jsem doposud neměl ani tušení. Bylo velké a plné zlosti. A ta zlost byla namířena proti mně.

Když se obrovská tmavá masa čehosi začala sunout mým směrem, vyrazil jsem okamžitě k hladině. Dlouhá tempa a překvapivá mrštnost mého těla mě posílaly rychle vzhůru, zatímco pod sebou jsem cítil tlak vody, jak se to cosi nezadržitelně dralo za mnou.

Vynořil jsem se a rychle plaval na mělčinu, kde jsem se postavil na nohy a utíkal. Zastavil jsem se až o hezkých pár sáhů dál. Voda z mých šatů crčela v pramenech. Když jsem se ohlédl, spatřil jsem, jak oblá silueta něčeho velkého tiše zmizela zpátky pod hladinu.

V té chvíli jsem konečně pochopil, že pokud nechci být vydaný napospas nástrahám tohoto neznámého světa, potřebuji o něm zjistit víc. Ve svém hněvu a bolesti jsem jednal jako slabomyslný. Byl jsem cizincem v neznámém kraji, a místo abych si ze starousedlíků udělal spojení, šířil jsem kolem sebe jen zášť. Bylo na čase přestat se plácát v bahně jako ryba na mělčině a vzít tuhle podivnou existenci, která mi po životě zbyla, do vlastních rukou.

A tak jsem se sebral a šel vyhledat Liho.

Obývala vysoké rákosí na jednom z okrajů močálu, a když jsem se objevil, otočila se na mě s nezastíraným zadostiučiněním. Doufal jsem, že nebude dělat drahoty.

„Co je zač?“ zeptal jsem se. Nemusel jsem vysvětlovat, o kom mluvím.

„Antsybal,“ odvětila. „Veliký a nebezpečný netvor, který se považuje za zdejšího vládce. Zrodil se před dávnou dobou, a jakmile dostatečně zesílil, začal si nárokovat celé území blat. Tehdejší Pán močálu se pokoušel dosáhnout dohody, ale antsybal ho přemohl a zabil. Jeho rodina pak musela uprchnout. Tebe bude čekat stejný osud, pokud nedáš na mé rady. Anebo,“ pokrčila rameny, „se před ním můžeš sklonit a přijmout ho za svého vládce. Snad by tě potom nechal na pokoji.“

Její slova se mi ani trochu nelíbila. Nemohl jsem setřást pocit, že se mě pokouší směřovat a přesně ví, na kterou strunu brnkat. Jenže pokud jsem měl nad antsybalem zvítězit, potřeboval jsem znát jeho slabiny a způsob, jak jich využít. A ona to dobře věděla.

„Porad mi, jak se ho zbavím,“ řekl jsem nakonec.

„Nebude to snadné. Antsybal je tvor z vody a rašeliny. Pod hladinou proti němu nemáš naději, je mnohem větší a silnější. A pokud ho vyburcuješ a on se vynoří, na pevnině s ním nepořídiš o nic lépe. Rozdrť tě tak snadno, jako když kůň rozšlápne chrobáka.“

„Když ho nemůžu porazit pod vodou ani na souši, tak co mi zbývá?“ opáčil jsem podrážděně. „Mám si nechat narůst křídla?“

„Ty ho na souši neporazíš, ale pokud ho tam udržíš dostatečně dlouho, slunce udělá práci za tebe,“ odpověděla. „Neublíží mu tak, jako by ublížilo tobě, ale časem ho vysuší. Čím méně vody bude v antsybalově těle zbývat, tím menším a slabším se stane, až nakonec zmizí úplně.“

Potom mi prozradila, jak vytvořit z bylin a kamenů popsanych magickými znaky kruh, do něž netvora chytím. Čekal jsem, že výměnou za své rady bude něco chtít, ale ne. O nic si neřekla, žádnou platbu nežádala.

„Jestliže se ti podaří kruh uzavřít, bude v něm uvězněn, dokud ho neosvobodíš, nebo dokud nezemře.“

„A to je vše?“

Její úzké, vrásčité rty se zkroutily.

„Vše. Jen nezapomeň, že ho do toho kruhu nejdřív musíš dostat.“

Ano, dostat ho do něj a nenechat se při tom znovu zabít, tentokrát už zřejmě nadobro. Aby past fungovala, musel jsem pochopitelně kruh vytvořit na souši, což znamenalo vylákat antsybala ven z vody.

Ještě té noci jsem sesbíral všechny potřebné byliny a kameny pomaloval patričnými symboly. Potom jsem několikrát obešel blata, abych našel nejvhodnější místo, kam past umístit. Kruh musel být co nejblíže severní hranici močálu, kde se antsybal zdržoval. Každá vteřina, kterou s ním strávím, pro mě mohla být poslední, a proto jsem potřeboval, aby to proběhlo rychle.

Když jsem měl všechno připravené, byl již úsvit příliš blízko na to, abych se pokoušel svůj záměr uskutečnit, a tak mi nezbývalo než se na několik dlouhých hodin ukrýt v jeskyni. Ten den se vlekl jako čas zbývající do popravy. Ne že bych o tom něco věděl. Já jsem si kdysi ten čas zkrátil útekem, čímž jsem nedocílil ničeho – snad až na to, že jsem měl při umírání soukromí, místo abych posloužil jako součást veřejné zábavy. Když jsem nyní seděl ve svém oblíbeném koutě, obklopený hlubokou tmou, a poslouchal tiché kapání vody ze stropu, myslel jsem na to, jakou hodnotu vlastně tenhle neživot má a proč se vůbec proti antsybalovi chystám bojovat. Prvotní rozhodnutí postavit se mu bylo čistě na základě instinktu. Ohrožoval mě a já se ho potřeboval zbavit. Jenže teď jsem se ptal proč vlastně. Co čekám dál? Budu jen přežívat bez cíle, nebo se začnu pít po tom, jakou může mít někdo jako já budoucnost?

Rozhodl jsem se pátrání po odpovědích odsunout na později. Pokud antsybala porazím, bude na přemýšlení času dost. Pokud ne, přišlo by všechno, co bych vymyslel, beztak vniveč.

S příchodem soumraku jsem vzal byliny a kameny a šel chystat past. Našel jsem vhodné místo a vymyslel chytrý plán, jak antsybala přilákat. Jenže Osud měl vlastní plány.

Klečel jsem zrovna ve vysoké trávě a rozmísťoval kameny podle návodu od Liho, když jsem náhle ucítil antsybalovu přítomnost za svými zády. Otočil jsem se. Netvor z rašeliny s tělem víceméně lidským, ale vysoký jak štít chalupy a v ramenou široký aspoň jeden sáh, se ke mně se zlostným zavrčením prudce sehnul. Jen těsně jsem se stihl odkulit stranou, než jeho pěst velká jak štoudev uhodila a zabořila se do rozmáčené země. Vyskočil jsem a vzal nohy na ramena. Musel jsem rychle vymyslet co dál. Past nebyla hotová a antsybal vyrazil za mnou.

Pohyboval se rychleji, než bych u někoho tak velikého čekal. Země se chvěla pod dopady jeho nohou. Chvíli jsem kličkoval po pevnině, ale on mi byl celou tu dobu v patách. Potřeboval jsem

vzdálenost mezi námi zvětšit, abych se mohl vrátit k pasti a dokončit ji, než mě dohoní, jenže on se najednou odrazil a skočil po mně. Jeho váha na mě dopadla jako lavina a srazila mě nemilosrdně do vody. Sotva jsme se ocitli pod hladinou, jako by ožil ještě víc. Položil mi ruku na hrudník a závratnou rychlostí jsme mířili do hloubky. V dalším okamžiku jsem se zabořil do bahna. Antsybal mě držel na místě. Drtil mě. Tlak na prsou byl tak obrovský, že mé tělo muselo každou chvíli puknout. Zapíral jsem se do jeho veliké, silné ruky, ačkoliv jsem věděl, že s ní nepohnu. Zmítal jsem se jako úhoř, ale nebylo to nic platné. Ve zvířeném bahně kolem nás nešlo nic vidět, ale mně se do hlavy vloudil velmi jasný obraz mě samého, jak zůstávám rozlámaný, zapomenutý, pohřbený na dně močálu stejně jako ty keramické nádoby.

Takhle to nemělo dopadnout!

Zasloužil jsem si víc! Víc než úděl nepodstatného chudáka, který za svou snahu vymanit se osudu zaplatil životem. Víc než tragický příběh snílka, jenž prahl po šancích, které nikdy nepřišly. Co mi sudicky odepřely tehdy, chtěl jsem získat teď!

To uvědomění mi vlilo do žil novou sílu. Zabořil jsem prsty do netvorova zápěstí v naději, že mu snad způsobím dost bolesti na to, aby mě aspoň na chvíli nechal. Nefungovalo to. Ale pak jsem ucítil, jak mi dlaněmi projel silný záchvěv energie.

Nechápal jsem, co se stalo, ani jak a proč, ale tlak byl rázem tentam.

Na nic dalšího jsem nečekal. Plaval jsem z toho místa pryč a zpátky vzhůru.

Vyhrabal jsem se na břeh a rozhlédl se kolem. Blata byla tichá. Nezvykle tichá. Jako by všichni živočichové opatrně vyčkávali, co bude dál. Stejně jako já i oni dobře věděli, že ať se pod vodou událo cokoli, nebyl to antsybalův konec. Po pár okamžicích jsem se vzchopil a běžel k rozestavěné pasti. Chvíli jsem v rozryté hlíně hledal poztrácené kameny, až jsem nakonec měl všechny a mohl je rozmístit na správná místa. Jen jeden jsem si nechal v ruce, aby kruh zatím zůstal neúplný.

Nedlouho nato se antsýbal znovu vynořil. Vypadal ještě rozruženěji než předtím, ale tentokrát jsem na něj byl připravený.

Postavil se na břeh a otevřel velká ústa. Když vydechl, vyletěl jimi oblak okřídleného hmyzu a kolem se rozeznělo hluboké, bzuchivé: „Ty ne tu vítán! Pryč! Tady já doma. Ty zůstat, já rozmáčknot jako červ.“

„Co kdybychom si pohovořili?“ navrhl jsem. „Jsi silnější než já, a když se ti nebude líbit, co mám na srdci, můžeš mě klidně rozmáčknot potom.“

„Ty ne tu vítán!“ zopakoval. „Netřeba hovořit. Ty odejít!“

Máchl rukou mým směrem, a když jsem nezareagoval, udělal pár vyhrůžných kroků vpřed. Stále však nepřekročil hranici kruhu.

„Měj přece rozum,“ pokračoval jsem, „močál je dost velký pro nás oba.“

„Ne velký pro oba!“ zahřměl a dupl.

Pochopil jsem, že se ke mně zdráhá přiblížit kvůli tomu, co se stalo na dně. Nejspíš by mu bylo milejší přepadnout mě, až to nebudu čekat.

Zvedl jsem ruce do vzduchu.

„Dobrá, jak je libo, tak já půjdu.“

Obrátil jsem se k němu zády a předstíral, že odcházím. Neudělal jsem však ani tři kroky, když se země najednou otrásla.

Prudce jsem se otočil. Byl téměř u mě. Hodil jsem kámen na místo a pro jistotu jsem uskočil, kdyby past náhodou nepracovala, jak má.

Ale ona pracovala. Když antsýbal dosáhl opačné strany kruhu, ozvalo se zadunění a cosi ho vrhlo zpátky, jako by naboural do neviditelné zdi. Zarazil se a opatrně natáhl obrovskou ruku před sebe. Neproniknutelná zábrana ho znovu zastavila na půli cesty. Zlostně zabzučel a zadupal. Najednou nevypadal tak děsivě.

Chvilí jsem ho sledoval, jak se pokouší kruh z kamenů a bylin rozbít, ale když se posadil sklesle na zem, smířený se svým údělem, začal jsem ho obcházet. Pocit vítězství nad tak obrovským tvorem byl opojný.

„Škoda že jsme se nedohodli,“ poznamenal jsem. „Pořád si myslím, že je tu dost místa pro nás oba, ale bohužel, ty sis vybral jiný osud.“

Zvedl ke mně neforemnou hlavu.

„Močál dost velký. Oba tady doma.“

Zasmál jsem se.

„Najednou oba tady doma? Na to už je pozdě.“ Založil jsem si ruce na prsou a zadumaně si ho změřil. „Podzimní slunce není moc silné. Kdo ví, jak dlouho bude trvat, než tě vysuší.“

Převalil se na kolena a pokusil se uklonit.

„Ne slunce. Ty pán. Já přinést velký poklad, veliký, moc veliký poklad. Dar, protože ty pán.“

Poklad? Co mohl takový tvor ukrývat za cennosti? Další střepy, možná jelení parohy...

„Nemohl bych ti věřit,“ odpověděl jsem. „Poklad mi nezaručí, že se proti mně neobrátíš.“

„Já slíbit.“

„Tvůj slib pro mě nemá žádnou váhu.“

Antsybal se několikrát ošil, a nakonec řekl: „Já ti dát prsten.“

„Prsten?“ zopakoval jsem.

„Kdo mít prsten, ten Pán močálu.“ Nato sáhl do jamky ve svém hrudníku a vytáhl mohutný zlatý prsten, který v jeho ruce nevypadal větší než zrnko hrachu. Nechal si ho položený na dlani.

„Pán močálu,“ řekl a naznačil mi, abych si prsten vzal.

„Hoď mi ho ven z kruhu.“

Čekal jsem výmluvy, ale on se znovu poklonil a poslechl. Prsten přistál na trávě u mých nohou. Zvedl jsem ho a prohlédl si ho. Byl na něm symbol vážky a bezpochyby šlo o nejcennější věc, jaké jsem se kdy dotkl. Možná na tom antsybalově pokladu přece jen něco bylo, ale mnohem víc mě zajímalo, proč spojoval tento prsten s vládou nad močálem.

„Ty teď Pán močálu,“ zopakoval. „Já tady taky doma?“

Byl jsem v pokušení ho v pasti tak jako tak nechat, stále jsem měl zlost, avšak cosi v jeho chování mi naznačovalo, že nejde

o žádnou lest. Antsybal byl bezpochyby silný a nebezpečný, ale současně poměrně přímý a jednoduchý. A právě teď se skutečně bál o život.

„Dobrá,“ řekl jsem. Sáhл jsem do kruhu a zvedl jeden z kamenů. „Můžeš jít.“

Opatrně vstal a zkusil udělat krok. Také mi ještě nevěřil. Když zjistil, že bariéra kolem něj zmizela, rozeběhl se k vodě.

„Počkej!“ zavolał jsem na něj a on se okamžitě zastavil a ohlédl. „Ten poklad přines ještě dnes v noci k bludnému kořeni. Bude to tvá daň Pánovi močálu.“

Hluboce se poklonil a zmizel pod vodou.

Teď když bylo po všem, jsem si naplno uvědomil tupou bolest v celém hrudním koši, jejíž přítomnost jsem do té doby úspěšně vytěšňoval. Mé tělo bylo polámané, vyčerpané, ale zvítězil jsem.

Sedl jsem si do trávy k bludnému kořeni a zvedl pohled k nebi. Bílá tvář luny zastřená mlhavým závojem mi hleděla vstříc. Chtěl jsem jí povědět o svém vítězství a o radosti a úlevě, která s ním přišla, ale pak jsem pochopil, že to není luna, komu jsem to chtěl vyprávět. Byl to někdo jiný. Někdo, kdo už si nezasloužil ani jedinou moji myšlenku.

Vzpomínka, kterou jsem chtěl pohřbít na dně močálu, nebo raději ještě hlouběji, dotírala na mé vědomí. Okamžik, kdy Irma popřela, že mě zná, a udělala ze mě prachsprostého zloděje, který si chtěl přilepšit penězi váženého konšela. Už její zrada byla sama o sobě smrtí. Smrtí mých snů a nadějí, smrtí víry v lepší život a v to, že láska dokáže přemoci cokoliv. Co ze mě zbylo, zemřelo brzy poté. A přesto jsem teď na prchavý okamžik zatoužil po tom, aby to byla právě ona, kdo ocení mé vítězství a ošetří mi rány.

Jako člověk jsem byl hlupák. Jako bludník jsem příliš nezmoudřel.

Z trýznivých myšlenek mě nakonec vytrhl antsybalův návrat. Zničehonic se objevil a vyklopil mi k nohám celou náruč zlata, stříbra, drahých kamenů, perel a truhel s mincemi. Vstal jsem a zůstal na to bohatství udiveně civět. Tohle bych si nepředstavil ani v nejdívočejších snech.

„Daň,“ ukázal antsybal na hromadu. „Teď já dobrý?“

„Teď ty dobrý,“ přikývl jsem a nechal ho, aby se šplouchnutím zase zmizel. Potom jsem se sehnul pro velkou zlatou náušnici. Stejně jako všechno ostatní byla silně zašpiněná, ale jinak zřejmě nepoškozená. Hodil jsem ji zpět na hromadu a otočil se směrem, odkud zašustila tráva. Pomalým krokem ke mně kráčela Liho.

„Dokázal jsi to,“ řekla. „Porazil jsi ho.“

„Díky tvé pomoci.“ Ukázal jsem na poklad. „Nechci ti zůstat dlužný. Vyber si cokoliv, po čem zatoužíš.“

Liho si hromadu změřila a odpovíděla.

„Je jedna věc, která by mě potěšila. Zlatý prsten se symbolem vážky.“

Sáhl jsem do kapsy a prsten vytáhl. Neuniklo mi, že její oko se při pohledu na šperk rozsvítilo.

„Je to pravda,“ uvědomil jsem si. „Kdo vlastní tenhle prsten, je Pánem močálu.“

Že jsem to věděl, jí evidentně nebylo po chuti. Zkřivila ústa a neodpovíděla.

„Řekla jsi mi, jak porazit antsybala, ale tohle jsi mi zatajila. Doufala jsi, že až bude netvor z cesty, ty sama se prstenu zmocníš a budeš Paní močálu?“

„Dovtípil ses rychle.“

Sevřel jsem prsten v dlani. Pokusila se mě obelstít. Na druhou stranu, co jsem čekal? Jestliže mě dokázala zradit ta, která mi byla nejbližší, proč by to neudělala stará démonka, jež ke mně neměla vůbec žádnou vazbu?

Potřeboval jsem se rychle rozhodnout, jak s tím naložit. Ačkoliv už jen skutečnost, že mě Liho potřebovala k porážce antsybala, napovídala, že jsem silnější než ona, sázet se na to nedalo. Mohla mít jiné důvody a mě stále bolelo tělo ze souboje pod vodou a další střet bych nemusel zvládnout. Nehledě na to, že přese všechno mi nadále mohla být užitečná. Tento svět pro mě zůstával cizí, znal jsem jen střípky z povídaček, na které se nedalo spoléhat, a její znalosti se mi mohly hodit.

„Antsybala už se nemusíš obávat ty, ani nikdo jiný z obyvatel močálu. Ale už nikdy si se mnou nezahrávej, Liho, to by se ti vymstilo,“ odpověděl jsem konečně. „Přehlédnu tuhle zradu kvůli tomu, jak moc jsi mi pomohla. Tím ale považuji svůj dluh za splacený. A jestli se mnou máš ještě nějaké skryté záměry, vřele ti doporučuji, aby ses jich vzdala.“

„Neslav příliš brzy, vše teprve začíná,“ odpověděla.

Neměl jsem náladu na hádanky.

„Jak to myslíš?“

„Mám dar vidět každému hluboko do srdce. Ať je to člověk, nebo démon, vidím, co v něm dřímá. Ty, Nemoji, můžeš vykonat veliké dobro, ale právě tak snadno i veliké zlo. Myslíš si, že jsem tě chtěla podvést, ale možná bych ti zrovna tak byla prokázala službu, kdybych se Paní močálu stala já. Buď opatrný. Pokud se pustíš cestou Temnoty, budeme toho trpce litovat my všichni.“

Byla to jen slova poražené stařeny, hořká a nepotřebná. Přesto mě z nich zamrazilo.

Udělal jsem k ní krok blíž.

„Je to vůbec pravda, nebo se mě snažíš ovládat? Já sám rozhoduji o své cestě, pamatuj si to.“

Liho zkroutila koutek.

„Budiž, tvá vůle je tvá vlastní. Ale nezapomeň, že ať se ti to líbí, nebo ne, nikdy nebudeš docela svým pánem. Stále podléháš těm, kteří jsou mocnější než ty. A pokud se bohové rozhodnou, že jsi pro ně cenným nástrojem, uvízneš v jejich síti a nikdy se z ní neosvobodíš.“

„Nech si svá varování pro někoho, kdo o ně stojí,“ odpověděl jsem a obrátil se k ní zády.

PÁN MOČÁLU

Za mého života platilo, že kým se člověk narodí, tím také zemře. Čest výjimkám. Já se narodil jako syn řezbáře a odjakživa bylo jasné, že budu v řemeslu pokračovat. Nikdo se mě neptal, co chci, však byl řezbářem i můj děd a praděd. Jenže já měl vždycky pocit, že na mě čeká něco víc. Toužil jsem po studiu matematiky, latiny a přírodní filosofie na dalekých univerzitách, o nichž mluvili kupci cestující po Zlaté stezce. Vždy jsem bažil po jejich historkách o vznešených městech se stovkami věží, jež se tyčily až do nebe, zatímco rozsáhlé knihovny ukrývaly tajné vědění o mechanismech světa. Představoval jsem si, že najdu bohatého patrona, který pozná mé vlohy a bude mě podporovat, abych se mohl vzdělávat, bádát a svými poznatky a vynálezy měnit svět k lepšímu.

Nevěděl jsem, odkud se v mojí hlavě tato přání brala, ale byla tam a nedala mi spát. Táta mi však ani nechtěl dovolit chodit do školy, protože to považoval za ztrátu času, a když jsem do ní několikrát utekl navzdory zákazu, dostal jsem výprask a dodatečnou práci, abych prý neměl čas na hlouposti. Jenže člověk nemůže změnit, kým v jádru je. Dál jsem tajně sbíral drobký znalostí, kde a od koho se dalo. A kdykoliv na to doma přišli, dostalo se mi posměchu a pohlavků.

A tak jsem jako řezbář také zemřel. Nevzdělaný a s tíhou nenaplněných snů na ramenou. Bylo mi čtyřiaadvacet let.

Svět mi poprvé důrazně ukázal, kde je moje místo, asi rok před mou smrtí. Byly to těžké časy. Naše země se stále potýkala s následky třicetileté války. Sám jsem toho o ní tehdy moc nevěděl – narodil jsem se patnáct let po jejím konci –, ale celý život jsem slyšel o předlouhé vojně, která zachvátila Evropu a poznamenala osudy pánů i poddaných na několik generací. Žoldnéři proudící do Čech po Zlaté stezce kradli, vraždili, znásilňovali a nechávali za sebou vypleněné vesnice, z nichž mnoho následně zaniklo. Krajina byla poseta mrtvými a země vydávala lidské ostatky ještě dlouho poté. Po Bílé hoře bylo mnoho statků zabaveno a na Šumavu přišli noví páni, kteří místní prostý lid často vykořisťovali. Doly byly zničené, cesty kvůli loupežníkům nebezpečné, a tak obchod postupně upadal a kdysi slavná stezka pustla.

Předlouhá léta plná krvavých změn celý náš kraj krutě poznamenala a násilný návrat ke katolické víře zanechal hluboké šrámy. K tomu se přidal mor a neúnosně vysoké berně, které císař vybíral, aby měl na válčení s Turky. Vrchnost nás sdírala z kůže a nutila do příliš častých robot. S tátou jsme leckdy i čtyři dny v týdnu trávili od rána do večera na panských polích, v lesích a stavbách, ačkoliv císařský patent dovoloval dny nejvýše tři a jako domkář vlastníci jen zahradu měl můj táta menší robotní povinnost než sedláci. A o co více jsme robovali pro pána, o to méně času nám zbývalo, abychom si vydělávali na vlastní živobytí. Hospodářství musela obstarat máti s mými sestrami, a ačkoliv jsme se s tátou ve zbývajícím čase v dílně otáčeli, jak to šlo, po zaplacení všech poplatků a daní nám nic moc nezůstalo. Naším sousedům se nevedlo o nic lépe a každý se protloukal, jak dovedl.

Byly to hubené roky a budoucnost neslibovala o nic utěšenější vyhlídky. A já hledal cestu ven. Ven z té ubíjející a nikam nevedoucí existence, kde jediným světlym bodem byla moje rodina – ale ani ta nedokázala umlčet volání mých snů a víry, že někde daleko na mě čeká něco lepšího.

Toho večera na začátku polétí bylo doma dusno. Moje nejstarší sestra Anna se už nějakou dobu vídala s mladým sklářem Janem, který měl brzy odcházet do Michlovy hutě, aby se od skelmistra

Müllera naučil vyrábět křišťálově čisté sklo, což bylo umění vysoce ceněné. Ještě před jeho odjezdem se však chtěli zasnoubit, a tak se během odpoledne Jan zastavil v naší dílně, aby mého tátu požádal o Anninu ruku. Táta to nikterak nepřekvapilo, nicméně Janovi svolení nedal. Místo toho mu řekl, aby přišel znovu, až se z učení vrátí zpátky do Solné Lhoty. Jan to přijal, zdvořile poděkoval a slíbil, že bude zpět, Anna však s tátou celý zbytek dne nemluvila a při večeři nejedla.

„Ještě o něj kvůli tobě přijdu,“ vyčetla mu nakonec. „Co když si tam najde jinou?“

„Jestli tě má opravdu rád, tak si jinou nenajde,“ odpověděl táta klidně a sotva zvedl pohled od polévky. „Pravá láska si počká.“

„Co ty víš o pravé lásce?“ opáčila Anna dotčeným tónem a se slzami na krajíčku vyběhla z chalupy ven.

Moje máti se zvedla a spěchala za ní, a stejně tak mé ostatní tři sestry. Ve světnici se rozhostilo ticho přerušované jen klapáním lžičky o talíř.

„Proč jsi jim svoje požehnání nedal, táto?“ zeptal jsem se. „Víš, že Anna nedá pokoj, dokud nebude po jejím. Jan může být pryč pár let. Jak s ní chceš celou tu dobu vydržet?“

„Všichni jste tvrdohlaví jak mezci, jen co je pravda,“ pokýval táta vousatou hlavou. „Ale znáš Jana a ty jeho lásky. Za pár měsíců se může zakoukat do jiné a Anně zbydou jen oči pro pláč. Pokud se vrátí a požádá znovu, budu vědět, že to myslí vážně. Pokud ne, ušetřila si tvoje sestra trápení s nevěrným manželem.“

Dolil si ze džbánku pivo a zdálo se, že víc k tomu neměl co dodat. Vždy byl skoupý na slovo, ale mně se často zdálo, že téměř slyším myšlenky rachotit v jeho hlavě jako velké soukolí, které se neustále točí. Věděl jsem, že je chytřejší, než dává najevo, a leckdy jsem se sám sebe ptal, proč se někdo jako on spokojil s tak obyčejným životem.

Chvilí jsem štouchal lžící do vařené mrkve a pak jsem opatrně nadhodil: „Když už mluvíme o cestách... Brož mi včera v hospodě nabídl, abych se s ním svezl do Pasova.“

Nechal jsem větu bez dalšího vysvětlování viset ve vzduchu a čekal na tátovu reakci. Na to, aby mi odpověděl pohlavkem, ode mě

seděl příliš daleko, ale tím jsem neměl vyhráno. Brož byl kupec, který cestoval po Zlaté stezce z Pasova do Vimperka a zpět, takže Solnou Lhotou pravidelně projížděl. Znal jsem ho už pár let. Do Čech vozil víno a koření, zpátky chmel a med, a zdálo se, že chápal moji touhu vydat se do světa. Neměl jsem žádný plán, co bych si počal, až bych do Pasova dojel, ale v té chvíli mi jednoduše stačila vidina něčeho nového. Šance na něco víc. Však už bych si na místě nějak poradil.

„Do Pasova?“ zopakoval táta po dlouhé chvíli. „Nebyly tam teď požáry a morové rány?“

Raději jsem to ponechal bez odpovědi a pokračoval jakoby nic: „Bude tudy s karavanou znovu projíždět po podzimních pracích. Do té doby bych ti pomohl dokončit nasmlouvaná díla a zajistil si povolení cechu a výhostní list.“

„I kdybys měl na výkupné, víš, že pan Eggenberg řemeslníky nepouští. Lidí je málo a každá vrchnost si hlídá dobré ruce. Těch tvých by byla obzvlášť škoda. Cechmistr se mě tuhle ptal, jak dlouho ještě hodláš být tovaryšem. Měl by ses začít chystat na mistrovské zkoušky.“

„Kdybys s cechmistrem promluvil –“

„A proč bych to dělal?“ přerušil mě a zpražil přísným pohledem. „Kdyby ti šlo o odchod za lepšími penězi, nebránil bych ti. Oba víme, že časy jsou zlé a dobře si u nás člověk nevydělá. I na to výkupné bych ti dal. Ale ty jen hledáš způsob, jak následovat ty své bludy. Studium, bádání a vynálezy... Řezbářství je poctivé řemeslo, které máme v krvi. Věnuj se mu a věnuj se rodině, cti Hospodina, pány a svou zemi, a bude se ti dobře dýchat.“

Znovu se pustil do jídla, aby mi dal najevo, že rozhovor je u konce, ale s tím jsem se nehodlal smířit.

„Táto, víš, že mi tenhle život nestačí. Nikdy mi nestačil.“

„Tak jsi hlupák. Máš práci a talent od Boha. Co by za to mnozí dali! Měl by sis toho víc vážit.“

„Jenže já věřím, že můžu dokázat něco velkého. Cítím to v kostech. Můžu se stát někým, kdo pohne světem. Však uvidíš. Ještě na mě jednou budeš hrdý.“

„Nech už toho. Ten život, po kterém tak toužíš, není pro lidi jako my.“

„A v čem jsem já horší než oni?“ zvolal jsem zlostně. „Copak je nějaká zásluha narodit se do bohaté rodiny? Víš, že hlavu na to mám, tak proč mě nepodpoříš?“

Táta si nešťastně povzdechl a vrhl na mě pohled říkající, že o tom jsme přece mluvili stokrát.

„Tvoje místo je tady, musíš to konečně pochopit. I kdybych tě podpořil a přimluvil se u cechmistra, pan Eggenberg ti nedovolí odjet. Pusť to z hlavy.“ A když jsem se nadechoval k odpovědi, nahněvaně dodal: „Už o tom nechci slyšet ani slovo! Dojez a jdi spát, zítra máme spoustu práce.“

K rozhovoru z té noci jsme se nikdy víc nevrátili, ale pro mě představoval určitý bod zvratu. Prozření. Od toho momentu jsem přestal doufat, že táta jednou začne mé sny brát vážně a dá mi požehnání, abych je následoval. Pochopil jsem, že takový čas nepřijde. Byl jsem v pasti a můj vlastní život mi nepatřil. Měl jsem závazky. Nejen k tátovi, který byl současně mým mistrem, ale také k cechu a vrchnosti. Ano, mohl jsem odejít bez povolení, uprchnout jako zločinec... ale kromě potíží, které bych tím přivodil sám sobě, bych poškodil i svoji rodinu, a to bych nikdy neudělal. Zdálo se, že mi skutečně nezbyvalo než přijmout, že nikdy nebudu nikým víc, než kým jsem se narodil, a mé sny zůstanou neopeřenými holátkami, která nikdy nevyletí z hnízda.

Ten moment byl jeden z nejbolestnějších v mém životě.

Začínal jsem si uvědomovat, že pravidla, která mě omezovala během života, už pro mě neplatí. Už jsem nebyl poddaný, nepotřeboval jsem ničí souhlas a požehnání. Mohl jsem následovat své sny. Jenže co z nich zbylo? I kdybych mohl opustit močál a cestovat za vzděláním – a já pochyboval, že ano –, i kdybych se mohl začít věnovat bádání a vynálezům, k čemu by to bylo? Abych obohatil svět? Který? Ten, jenž ve mně viděl lůzu a bez mrknutí oka mě odsoudil k smrti? Ne,

když jsem lidem nebyl dost dobrý předtím, nehodlal jsem jim nic nabízet teď. Nezasloužili si víc než můj hněv a pohrdání.

Ale co jsem tedy měl dělat? Kým jsem vlastně byl?

Nemoj, ten, jenž dlí ve stínech.

Jméno bez obsahu. Nepopsaný list.

Jasno jsem měl v jediném – už nikdy nikomu nedovolím, aby mi vládl a určoval můj osud.

Prsten Pána močálu zůstal hluboko v mé kapse. I když jsem jeho symbolice stále příliš nerozuměl, odmítal jsem ho nosit. Život mě naučil, že ti s mocí rádi šlapou po ostatních. Nenáviděl jsem vrchnost pro to, jak mě kdysi měla v hrsti, a poslední, po čem jsem toužil, bylo přidat se k ní po smrti. Prsten jsem si ponechal pouze proto, že to byl jediný způsob, jak zabránit jiným, aby ovládli můj domov.

Ovšem zda jsem se pánem stát chtěl, či nechtěl, nebylo podstatné. Začala za mnou chodit malá okřídlená stvoření s ohnutými hřbety a servilními manýry. Přicházela do jeskyně a krčila se v rozích. Když jsem je zkusil vyhnat, šla mi z cesty, ale brzy se vrátila zpět. Jejich urputnost mě donutila znovu vyhledat pomoc Jednooké Liho.

„Jsou to ančutkové,“ řekla. „Patří ke slabším démonům, ale mají mnoho šikovných schopností.“

„Jak se jich zbavím?“

„Nezbavíš. Oni touží někomu sloužit a tebe přijali za svého pána. I když je pošleš pryč, nezůstanou daleko.“

Vydal jsem znechucený zvuk a její oko mě probodlo přísným pohledem.

„Neodháněj je od sebe, oni potřebují tebe a ty potřebuješ je.“

„Nepotřebuji nikoho.“

„Stal ses Pánem močálu, ale odmítáš přijmout vše, co k tomu náleží,“ namítla ostrým tónem. „Bojoval jsi o prsten, a přece se zdráháš ho nosit. Dokud to neuděláš, tvá vláda bude polovičatá a ty zůstaneš zranitelným – i tady na blatech. A ostatní páni Prahu tě nepřijmou jako sobě rovného.“

„Kdo říká, že o to stojím?“

Po tomto rozhovoru jsem se však vzdal naděje na samotu a dovolil ančutkům zůstat v mé blízkosti. Přehlížel jsem je, ale jim to nevadilo. Jeskyně se díky jejich péči začala měnit, rozšiřovat. Na zemi, kterou srovnali a vyhladili, vznikla přímo pod stromkem vyrůstajícím z bludného kořene studánka, a dokonce vytvořili i jednoduchý nábytek z hrubě opracovaných kusů divokého dřeva, který nezamýšleli pro své potřeby, ale pro mé. I když jsem jim nedával žádné pokyny, naučili se velmi rychle vycítit mou náladu. Věděli, kdy se mi mají klidit z cesty a kdy mohou zůstat. Nakonec jsem si na ně zvykl.

Doufal jsem, že tím počet obyvatel mého útočiště dosáhl vrcholu, ale v tom jsem se mýlil. Jedné noci přišla zničehonic mladá dívka, sotva zralá na vdávání. Její vlasy byly černé jako noc, oči ve tmě modře svítily a její nohy... Byla jako já.

Vypadala vyděšeně a zmateně. Zastihla mě, zatímco jsem krátce před úsvitem seděl v trávě a studoval zmiji, kterou jsem našel u hraničních kamenů.

„Co jsi zač?“ zašeptala, když mě spatřila. „Démon?“

Pobavilo mě, že jí naháněly strach rysy, které se mnou sdílela.

„Ne víc než ty,“ odpověděl jsem.

Zavrtěla hlavou a přitáhla si těsněji k tělu vyšívaný šál, který měla přehozený přes ramena.

„Jak se odsud dostanu? Musím domů. Moje rodina –“

„Už nemáš rodinu. Jsi mrtvá.“

„Proč říkáš tak hrozné věci?“ vydechla a pokřižovala se.

Musel jsem se smát.

„S tímhle tu nepochodíš. Ale dělej, jak myslíš. Běž hledat svoji rodinu, uvidíš sama, jak tě přijmou. Tady tak jako tak nejsi vítaná.“

Přestal jsem si jí všimát a dál se věnoval šupinatému tvorů v mých rukách. Dívka se otočila a rozeběhla pryč.

„Cos to udělal?!“ zahřmělo mi za zády. Otočil jsem se na Liho, která se nade mnou skláněla jako vrba oživená temnými čáry. „Nemáš žádné právo vyhnat z močálu bludičku!“

Vstal jsem.

„Dávej si pozor na jazyk, stařeno!“

Ona však mého varování nedbala a rozhněvaně pokračovala: „Její křivda ji sem přitáhla stejně jako tebe ta tvá a tím, žeš ji vyhnal na cizí území, jsi ji vystavil velkému nebezpečí! Myslíš, že tvoje vlastní utrpení ti dává právo působit bolest jiným?“

Nechápal jsem, o čem mluví.

„Nebezpečí?“

„Jsme démoni Prahu vázaní na půdu. Naše síla vychází ze země a kolísá podle toho, na jakém území se pohybujeme. V místě, které nazýváme domovem, jsme na vrcholu síly a dokážeme působit ve hmotném světě, jako bychom měli těla z masa a kostí. Když se však ocitneme na území nepřítelů, jsme mu vydáni napospas. Pokud to děvče bude mít smůlu a potká nějakou zlovolnou bytost, může to být její konec. A právě teď, Nemoji, je v okolí močálu mnohem víc zlovolných bytostí než těch přátelských.“ Odmlčela se. „A to nemluví o tom, co ji čeká, pokud se nestihne ukrýt, než vyjde slunce.“

Otočil jsem se k východní straně. Nebe bylo stále černé, ale já cítil, že zanedlouho začne blednout.

Co když jsem ve svém hněvu, sebelítosti a touze po samotě zašel příliš daleko? Skutečně jsem vystavil vážnému nebezpečí někoho, kdo stejně jako já přišel o život rukou jiných a teď zoufale hledá odpovědi a útočiště? Neměl jsem tušení, kdo teď jsem, ale zdrojem něčího utrpení jsem rozhodně být nechtěl.

„Přivedu ji zpátky.“

Liho stroze přikývla a víc už neřekla.

Spěchal jsem směrem, jímž dívka utekla. Bylo to poprvé, co jsem od svého příchodu opustil hranice močálu. Tentokrát jsem ještě jasněji vnímal, jak hustě obydlená ta zdánlivě prázdná divočina je. Živými, neživými i těmi, kteří stáli mimo toto triviální dělení hmotného světa. A ano, má vlastní síla kolísala.

Měsíc v úplňku halil mlžný opar a vzduchem se nesla vůně prvního spadaneho listí. Divá zvěř mě pozorovala se zájmem a beze strachu a mladá liška mě notný kus sledovala, než jí cestu zkrížila zajímavá pachová stopa a ona se raději vydala po ní.

Ztracenou bludičku jsem dostihl v nedalekém lese, jenže k mé smůle už měla nevítaného společníka.

Stvoření, které ji drželo za vlasy a smálo se jejím plačtivým protestům, měřilo necelé dva metry, mělo štíhlou mužskou postavu a bylo celé pokryté mechem. Byť jsem sám nyní byl součástí světa, který jsem dřív znal jen z povídaček a pohádek, setkání s hejkalem mě zaskočilo. Za života jsem mnohokrát svým sestrám připomínal známé varování, že nemají samy chodit do lesa, protože by je mohl hejkal unést, vzít si je za ženy a už nikdy by je nikdo nespatriil. A pokud by přece jen utekly, hejkal by je našel a roztrhal dítě, jež mu porodily. A teď stál jeden z těchto lesních pánů přímo přede mnou a ve spárech měl mladou ženu, kterou jsem já vyhnal z jejího nového domova. Kdybych nepotřeboval rychle vymyslet, jak z té šlamastyky ven, hanbou bych se propadl.

Hejkal zrovna vyplázl dlouhý jazyk a olízl bludičce tvář. Trhla sebou a pevně zavřela oči.

„Hm, slaná,“ pronesl halekavým hlasem. „Slaná od slz, které prolévá, když truchlí sama pro sebe? A co uvnitř? Bude panenka sladká, bude?“ Přisál své rty na její. „Sladká, sladká jako med.“

Poklidně jsem se k němu rozešel.

„Myslím, že panenka o tvoji pozornost nestojí,“ prohodil jsem přátelským tónem. Nechtěl jsem ho proti sobě ihned popudit – třeba to půjde vyřešit po dobrém.

On však postrčil bludičku za sebe a rozkročil se, jako by se chystal k boji.

„Klid se odtud, nemáš tu co pohledávat. Tohle je moje hračka, sám jsem si ji našel.“

Moje chuť řešit věci po dobrém se rázem vypařila.

„Nemůžeš si na hraní najít něco jiného? Třeba kámen? Tomu se snad tvůj dotek hnusit nebude.“

Dlouze vydechl a znělo to, jako když vítr zašumí po stráni.

„Jsi nový, tak buď opatrný, bludníku. Stojíš na mé půdě.“

Pečlivě jsem jeho slova zvážil ve světle toho, co mi řekla Liho.

„Zvláštní, čekal bych, že moje moc zeslábně víc. Leda bys mě tahal za nos a ve skutečnosti jsi tu jen malým pánem.“

Přiskočil ke mně. Na jeho rukách se objevily ostré, dřevité drápy. Zabodl mi je do masa pod ramenem.

Stalo se to tak rychle, že jsem nestihl zareagovat.

Zařval jsem bolestí a moje košile začala okamžitě nasakovat krví.

„Vidíš?“ zasyčel mi do tváře. „Já jsem Pačej. Pačej Veliký. Pačej Mocný. Se mnou si nechceš zahrávat.“

Zatlačil drápy hlouběji. Zatnul jsem zuby a snažil se neztratit zbytky přičetnosti. Levou ruku jsem měl dočista ochromenou, ale pravou jsem sevřel jeho zápěstí. Přivolal jsem tu samou sílu, která mi pomohla v souboji s antsybalem. Cítil jsem, jak proudí mou dlaní přesně jako tehdy, jenže s Pačejem to nic neudělalo. Klesla moje moc o tolik? Anebo byl hejkal vůči této zbrani odolný?

Pačej mě zatím studoval. Jeho tvář pokrytá mechem jako zelenou srstí byla centimetry od mé, jeho dech studený a vlhký, oči usazené v černých jamkách zeleně svítily.

„Už máš dost, hm? Necháš mě, abych si ji odvedl, a přestaneš mě obtěžovat?“ zeptal se.

Dívka za jeho zády se stále krčila u stromu. Byl bych si přál, aby vzala rozum do hrsti a utekla, ale zřejmě byla příliš vyděšená.

Můj hněv rostl. Hlavou mi začaly probleskovat vzpomínky ze života. Vojáková tvář a údery jeho pěstí. Tlak hlavně pušky na mém temeni. Krev odkapávající z mého nosu. Bezmocná zlost... Tehdy jsem se musel podřídit, ale dnes bylo vše jinak. Měl jsem dost vykořisťovatelů, kteří nehleděli na nic než vlastní prospěch a právo vždy stálo na jejich straně, nebo aspoň bezzubě přihlíželo a nedělalo nic.

„To mi radši vyrvi srdce,“ procedil jsem, „protože já ti neustoupím!“

Už nikdy. Nikdy víc se před nikým neskloním!

Zasmál se a potáhl drápy o kousek níž. Ukrutná bolest mě srazila na kolena. Mé rameno, paže i celý hrudník byly v jednom ohni. Zvedl jsem oči k dívce – hleděla na mě jako někdo, kdo se ocitl uprostřed té nejděsivější noční můry a neví, jak se z ní probudit.

Hejkal se nade mnou skláněl a začal si popěvovat.

„Listí stromů šelestí, že se stane neštěstí.
Pačej už si notuje, snadno zdolal Nemoje.
Bludička se zalyká – je to konec bludníka?“

Vysmíval se mi. Nenávist, která se ve mně vzedmula, na okamžik přehlušila bolest. Pohnul jsem zápěstím, stejně jako když jsem si hrál se světlem lucerny. Byl to instinkt, jednání bez rozmyslu. V dlani se mi rozlila povědomá horkost. Bez váhání jsem přitiskl ruku na Pačejovu paži a ta vzplanula.

Hejkal s vyjeknutím vytrhl drápy z mé rány. Plameny se roztančily po jeho končetině a zamířily k trupu. Jeho hlas se v kolísavých tónech rozezněl nočním lesem a on se chvíli v panice točil na místě, než se jako živá pochodeň rozeběhl mezi stromy. Myslel jsem, že nazdařbůh, ale pak jsem zaslechl vzdálené šumění řeky.

Díval jsem se za ním a tiskl si krvácející zranění. Plameny brzy spolkla noc a křik se stal vzdálenou ozvěnou. Otočil jsem se k dívce. Nevypadala o nic klidněji teď, když jsme osaměli. Chtěl jsem ji ukonejšit, jako jsem to dělával u svých sester, jenže jsem nevěděl, jak na to. Ačkoliv jsem si vzpomínal na své dřívější interakce s jinými lidmi, najednou jsem jim nerozuměl.

Odkášlal jsem si.

„Musíme se vrátit do močálu, brzy bude svítat a slunce je naším nepřítelem.“

Podívala se na mě zmateně a nedůvěřivě.

„Předtím jsi mi říkal, že nejsem vítaná, a teď mě zveš zpátky?“

„Zapomeň, co jsem řekl předtím. Nebylo to správné,“ odpověděl jsem a nabídl jí ruku, abych jí pomohl vstát. „Můžeš se vrátit se mnou, močál je tvým domovem, stejně jako můj.“

Mlčky moji pomoc přijala a společně jsme spěchali zpátky do bezpečí blat.

Liho na nás čekala u hraničních kamenů s úsměvem, jemuž nechyběla jistá dávka samolibosti.

„Máš pravdu,“ řekl jsem jí. „Je na čase, abych přijal svůj úděl. Už nikdy nebudu kmán, co se klaní jiným.“

„Takže se konečně staneš Pánem močálu?“ zeptala se. „Se vším, co to obnáší?“

Vytáhl jsem z kapsy prsten. Kámen s vážkou v měsíčním světle jemně zářil. Možná to nebylo to, co jsem si plánoval, ale jinak to nešlo. Měl jsem se stát pánem, abych byl konečně svobodný? Aby po mně už nikdo nemohl šlapat? Aby mě ostatní vládci brali vážně? Budiž tedy, stanu se jím. Nedělal jsem to ostatně proto, abych měl moc nad jinými, ale abych měl konečně kontrolu nad vlastním osudem. A obyvatelé mého panství se ode mě nikdy nedočkají krutého zacházení, které bylo běžné u lidské vrchnosti.

Navlékl jsem si prsten na prostředníček.

V tom okamžiku vzduchem zašuměly desítky silných blanitých křídel a kolem mě se objevilo mračno modrých šidel. Některá se snesla na stébla okolních trav, jiná mi posedala na ramena a zůstala tam. Ze stínů se vynořovali ostatní obyvatelé močálu. Samotářský rákosník, malý mužíček s dlouhými ušními lalůčky oděný v otrhaných zelených šatech. Skupina drobných očeretníků s ježatými hlavami a kabátky z rákosí, kteří opatrovali divoké kachny žijící na nedalekém ostrůvku. Antsybal, i moji ančutkové. Všichni se shromáždili, aby mi vzdali hold. Všichni mě přijali za svého vládce, a tím se jejich blaho stalo mou zodpovědností.

V pohledu Jednooké Liho bylo cosi zvláštního, co jsem nedokázal rozklíčovat. Zdálo se, že ji vývoj událostí potěšil, ale nejen to. Její výraz dával všemu punc patřičnosti. Jako by to byl test a já v něm uspěl. Skutečně viděla do mého srdce a dokázala odhadnout, co ve mně dřímá a kudy se může ubírat můj osud? Znamenalo to, že jsem si vybral správný směr, nebo zkrátka jen směr, který se líbil jí?

Otočil jsem se na dívku po mém boku.

„Ti, kdo přišli o život rukou jiných, u mě budou mít útočiště. Vybuduji pro ně domov, kde budou moci zapomenout na své útrapy a najít klid. Jsi tady v bezpečí, dávám ti svůj slib.“

Nejistě přikývla a já ji zavedl do jeskyně. Té noci jsem také zjistil, že ančutkové jsou nejen velmi zruční v opravách čehokoliv včetně potrhaných košil, ale rovněž dokáží svou magií léčit naše rány.

Začínal jsem tušit, že se mi jejich služba bude přece jen hodit – zvlášť pokud byl tento svět, který Liho nazývala Prahem, skutečně tak nebezpečný, jak se zdálo.

Teď když jsem se rozhodl, že jeskyně bude sloužit každé bludičce, kterou volání močálu přivede, vyvstala potřeba to místo trochu zútulnit. Ančutkové byli nadšení, když jsem jim začal rozdávat úkoly, a všech se zhostili s působivou rychlostí a umem. Nejprve jsem se obával, že můj záměr přeměnit temnou díru v domov bude nad jejich síly, ale v následujících týdnech se prostor jeskyně rozšířil ještě víc a přibýly navazující místnosti pod zemí, a dokonce i pod vodou. Za jejich okny z křišťálu tak čirého, že by všichni skelmistři záviděli, se pokojně vlnily dlouhé stonky vodních rostlin a během dne jimi pronikalo tlumené zelenkavé světlo, které nám neubližovalo a představovalo vítané zpestření. Nábytek už nebyl hrubě opracovaný, ale pohodlný a vkusný. Když jsem se díval, jak ančutkové se dřevem pracují, měl jsem chuť si obstarat dláto a kladivo a přidat se k nim. Jenže to byla ozvěna minulosti, ke které jsem se nechtěl vracet. Potřeboval jsem na svůj život zapomenout. Jeho pozůstatky byly stále jako třísky zabodnuté pod nehty, které s sebou kromě bolesti přinášely i lítost a hněv. Nemohl jsem dovolit, aby mi dále vládly. Teď jsem byl někým jiným. Dokazovala to ostatně i skutečnost, že ve velké místnosti určené pro budoucí společná setkávání ančutkové postavili imponantní křeslo vyřezané z vyvráceného stromu. Můj trůn.

A tak se z jeskyně stal Podzemní palác.

Dívka, jejíž jméno bylo Olha, to vše zpovzdálí sledovala a nic moc neříkala. Byla smutná. Celé noci sedávala nahoře na blatech a hleděla na měsíc a ve mně klíčil dojem, že bych s tím měl něco dělat, ale netušil jsem co. Vlastně jsem si ani nebyl jistý, jsem-li já ten nejpopovolanější. Sice jsem ji zachránil před Pačejem a ona se se mnou dobrovolně vrátila, ale její nedůvěra byla stále zřejmá.

Vzpomínal jsem si, že omluva bývá dobrým začátkem pro stavění mostů, a tak jsem se ač nerad rozhodl, že uznám svou